
BUTLLETÍ

DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ANY V

Barcelona, novembre de 1921

NÚM. 8

SUMARI

	<u>Pàgs.</u>		<u>Pàgs.</u>
Idees pedagògiques de Mossèn Baldiri		Homenatge als catalans d'Amèrica . . .	128
Rexach, per M. T. P.	121	Les cooperacions a l'homenatge . . .	131
Crònica de la Protectora; octubre.		Concurs pels Premis «Pi i Sunyer» . . .	132
Acords de la sessió del dia 18	123	Bibliografia	133
» » » » » » 27	127	Noves.	135

IDEES PEDAGÒGIQUES DE MN. BALDIRI REXACH (*)

INSTRUCCIONS PER LA ENSENYANSA DE MINYONS té una deu riquíssima de savis consells educatius: és la darrera part del capítol primer, que tracta de *l'educació dels minyons respecte dels mestres*. Seguim transcrivint-ne alguns.

La primera cosa que els mestres deuen fer és conèixer les capacitats, el geni, les inclinacions, els vicis i virtuts de sos deixebles, perquè així a cada u puguen dar les instruccions, avisos i aplicacions que li són necessàries per a formar bé son esperit, perquè no tots s'han de d'amidar amb una mateixa mida ni reglar amb una mateixa regla. (Pàg. 73).

Aquesta idea fonamental de la coneixença de l'infant està tan arrelada en el criteri de mossèn Rexach, que la veiem repetida en diferents llocs de la seva obra. Ja en la plana 25 ens diu secament que els mestres estan obligats a examinar les capacitats de sos deixebles. Aquí ho concreta i ho raona.

La segona és procurar tenir autoritat sobre dels deixebles, de manera que per sa autoritat el mestre se faci respectar i obeir. Aquesta autoritat se posseïx tenint sempre un esperit igual, constant, moderat;

(*) Vegeu els nombres corresponents al març i al maig de 1919, els de gener i maig de l'any passat i els de gener i abril d'enguany.

que siga senyor de si mateix; que no tinga per guia sinó la raó; que no faci mai res per capritxo ni llevat de la passió. Aquesta autoritat dels mestres és la que fa tenir totes les coses en el degut ordre; la que fa observar les regles de l'escola, la que excusa els renys i càstigs. I aquesta autoritat sobre els deixebles deuen procurar tenir-la els mestres des del primer dia que prenen aquest ofici, perquè si els deixebles comencen a pendre la senyoria o a no tenir tol el respecte al mestre, després costarà molt de subjectar-los, i potser que encara no ho alcançarà. (Pàg. 73).

És admirable de debò el passatge que acabem de copiar. La justesa d'expressió i el sentit eminentment educatiu posa a son autor a l'alçada dels millors pedagogs. A nosaltres ens fa pensar amb l'obra formosa *Conseils aux instituteurs et aux institutrices* d'En Jules Payot, que no hauria de mancar en la biblioteca de cap bon mestre.

Si perquè els infants de mames volen una cosa ja se'ls dona, o perquè criden i ploren, ells se tornen amb aquest modo de tractar-los més impacients i més ploradors. (Pàg. 74).

Quants exemples en veiem cada dia! Els infants són els reis absoluts, els petits dèspotes dels pares febles i sense voluntat.

Ademés de la paciència: se requereix molta prudència, perquè moltes vegades un infant o un minyó se posa tan terco i inflexible, que primer se deixarà matar que doblegar-se, i així és menester que els pares i els mestres sàpiguen desistir de son empenyo, amb tal art, que l'infant ni el minyó no conegui que el pare o el mestre se deixa d'ell per vençut, perquè si coneix que el pare o el mestre se dona per vençut, en altra ocasió encara demostrarà més les forces de sa inflexibilitat; i molt millor serà per a un mestre no entrar mai en aquestes empreses, perquè de molts deixebles que té un mestre sempre n'hi ha un que coneix que aquell deixeble s'és escapat de passar pel rigor a què volia fer-lo passar el mestre, a força de sa resistència, i aquest no sols usa de la mateixa resistència, sinó que també persuadeix els demés. (Pàg. 75).

Hi ha nois tossuts als quals els mestres no han de preguntar mai sobre la causa de ses malifetes, sens conèixer-la per endavant. Això que sembla una paradoxa permet repetir les preguntes, privadament i a hores distintes, fins obtenir una resposta satisfactòria, que la obtindran, de segur, si tenen paciència i no es deixen portar del geni. D'aquesta manera se l'anirà acostumant a disminuir la resistència a ésser franc.

La tercera cosa que deuen procurar els mestres és fer-se amar i témer juntament, perquè el bon respecte dels deixebles envers son mestre deu estar contrapesat d'aquests dos pesos, els quals se comuniquen un gran socors, per no caure en els extrems, els quals sempre són danysos. Si els deixebles no aimen el mestre, el temor sol poc profit farà; i si l'aimen i no el temen, prest se pendran la llibertat que no els convé. (Pàg. 75).

La severitat és necessària per a quan flauegen els efectes de l'estimació. El noi ha de poder jutjar per si mateix la diferència que hi ha entre l'obrar bé i l'obrar malament. No passa igualment amb les coses materials, amb les lleis i elements de la Naturalesa? És el sistema de les reaccions naturals.

M. T. P.

CRÒNICA DE LA PROTECTORA

MES D'OCTUBRE

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL DIA 18

Són admesos els socis col·lectius següents: Casino Regionalista de la *Bordeta*; Casal Nacionalista de *Manresa*; Casal Catalanista de *Mataró* i els següents socis individuals: Joan Badimon i Pérez, Josep Bataller, Prev., Josep Bis Pérez, Francesc Castells, Josep Castells, Manuel Clausells, Mercè Climent de M. Padilla, Josep Cuyàs i Piera, Josep Espinet i Sabaté, Josep Figuerola, Joan Garcia i Castellet, Rafel González i Santvicens, Ricard Graell i Miró, Joan Llinàs i Olivella, Joan A. Maragall Noble, Tomàs Musqueras Sabat, Ramon Negre i Balet, Francesc Nonell, Ignasi Parés i Piquer, Jaume Puig i Dagà, Jaume Riera i Raurell, Enric Sauri i Bruguera, Manuel Segura i Riera i Rafel Solanic i Bàllus, de *Barcelona*; Joan Ariza i Josepa Lassaletta, de *Sarrià*; Ramon Foraster, Martí Llobet i Frederic Macau, de *Figueres*; Josep Albert i Viñas, de *La Bisbal*; Ramon Danés Casabosch, de *Mollet del Vallès*; Domènec Pascual, de *Llagostera*; Josep Aroles, Salvador Comamala, Eduard Fradera, Josep Layret, Joan Mas i Ruiz i Emili Serra, de *Mataró*; Salvador Falivene, Josep Monroset, Josep M. Peix, Trinitat Peret i Gaspar i Jaume Pi i Anguera, de *Cabdella*; Josep M. Junoy, de *Vilanova i Geltrú*; Joan Abril, Ramon Bel, Josep Canicio, Joan Catxot, Alvar Celma, Joan Manrique, Frederic Mayor, Josep Sabaté, Francesc Samorra, Joan Torné Balagué, Ernest Tudó d'Esteve,

i Florenci Tudó Ferré, de *Tortosa*; Delfí Sabadell, Francesc Turró i Mateu Valls, del *Poble Nou*; Joan Juhé Baldric, Enric Panisello, Enriqueta Panisello Bazán, Josep Vigués, Josep Vigués Montes, Bartomeu Tur, Lluís Carreras, Josep E. Solés, Pere Andreu, Pere Daleiva, Vicents Torregrosa i Miquel Angel Torregrosa, de *Nuevitas*; Martí Sanfeliu, Joaquim Navarro, Jaume Corals, Antoni Fajardo Armengol, Joan Roma i Blas Santos i Cuesta, de *Mendoza*.

Havent-hi ja a Tortosa nombre suficient de socis per a formar una Comissió Delegada, s'acordà delegar el soci més antic Sr. En Domènec Piñana perquè faci les necessàries gestions per a constituir-la.

S'agraeix efusivament el donatiu de 70'30 pessetes, rebut de la Comissió organitzadora de la Festa Patriòtica celebrada el dia 11 de setembre d'enguany en el Teatre Victòria de Barcelona, quantitat que correspon al benefici net obtingut en la mateixa.

La presidència fa constar la seva satisfacció amb motiu de l'èxit obtingut en les festes celebrades el dia 9 del mes que som en Homenatge als representants de les entitats catalanes d'Amèrica, Dr. En Claudi Mimó i En Joaquim Muntal, de l'Havana, En Manuel Biosca, de Montevideo i En Francesc Valls, de New-York, consistents en una Festa Escolar celebrada al matí en el Teatre Tivoli i en un Apat de Germanor celebrat després a l'Hotel Metropolitan, acordant-se regraciar efusivament tots els que cooperaren al seu major èxit. Demés manifesta la presidència haver visitat diverses Escoles Catalanes amb els senyors Dr. Mimó i Muntal perquè se'n duguessin una personal impressió de les tasques que es realitzen. El Dr. Mimó que està present al Consell, en nom propi i del senyor Muntal, agraeix amb tota l'ànima els actes que s'han fet en el seu honor, manifestant que a l'arribar a l'Havana donarà a conèixer la brillant actuació de la Protectora als compatricis d'allí dalt, procurant donar major impuls encara a la cooperació que ells presten a l'obra de la nostra Associació. S'acordà oficiar a les Comissions Delegades de l'Havana, Montevideo i New-York participant-los l'èxit de la Festa dedicada a llurs respectius representants.

La Comissió Tècnica comunica el seu parer favorable a la concessió de l'augment de subvenció a les Escoles Catalanes del Districte II, i a subvencionar un nou alumne en l'Escola Catalana de Vich, els quals acords són ratificats. Demés manifesta que estima convenient pregar al Patronat de les Escoles Verdguer la conveniència de designar una mestressa per als pàrvuls, ja que havent visitat la dita Escola la senyora Vigneau de la Comissió Tècnica, va trobar que el Mestre no donava l'abast. Demés tramet la moció del senyor Culf proposant que al fer-se una nova edició de les postals de la Protectora s'hi posin llegendes explicatives en català i en francès (la qual indicació s'acorda transmetre a la Comissió Editorial).

La Comissió Editorial comunica els seus acords de procedir a la impressió de la 2.ª edició dels Cartipassos núm. 3 i 4, agotats, i de la Biografia d'En Pau Clarís, original de N'Antoni Rovira i Virgili, aprovada ja pel Consell i també el fullet de propaganda contenint diversos articles publicats en el diari *La Correspondencia de Valencia*, per En Carles Salvador, de Benassal, remetent l'edició al mateix perquè la reparteixi als Mestres de les Escoles Valencianes. Demés comunica l'acord d'encarregar la impressió de 1.000 exemplars de mida gran i 3.000 de petits del Cartell de propaganda que ha fet En Josep Obiols, per encàrrec de la Protectora, estudiant alhora la conveniència de fer una sèrie de postals amb la reducció del mateix (Premi Mendoza). El Consell ratifica els dits acords.

Les Comissions Delegades de Llagostera, Figueres i Mataró comuniquen sobre assumptes de tràmit; la de Girona participa que la professora de la Càtedra de Gramàtica Catalana a la Normal de Mestresses de la dita ciutat ha estat traslladada a les Balears, acordant-se procedir a la seva substitució d'acord amb la Direcció de dita Normal; la de Tarragona tramet una carta del Reverendíssim Cardenal Arquebisbe Dr. Vidal i Barraquer donant noves sobre l'ensenyament de la Gramàtica Catalana en aquell Seminari.

La d'Iquique (Xile) tramet la liquidació de comptes del segon semestre d'enguany amb lloable minuciositat, diferint la seva remesa fins al moment que sia favorable el canvi de la seva moneda; la de Nuevitas (Cuba) envia l'import de la liquidació del segon trimestre d'aquest any; la de Santiago de Cuba innova el nomenament del Sr. J. Costa i Panès, com a delegat seu en la nostra terra; i la de Mendoza relaciona la seva nova Junta, les quals designacions són ratificades.

El Dr. Riera i Puntí, President de la Comissió Delegada del Poble Nou, anuncia la convocatòria d'un Concurs de Lectura, Escripura i Història de Catalunya pel febrer de l'any vinent en el qual hi haurà premis en efectiu de importància ben apreciable. Demés dona noves de la celebració d'una Rifa en profit de l'ensenyança Catalana en la seva barriada.

L'Escola Mossèn Cinto demana que li siguin augmentades les quotes dels alumnes subvencionats, acordant-se de conformitat; el Liceu Dalmau envia programa d'una conferència donada darrerament per son Director en l'Ateneu Barcelonès; l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona tramet el Reglament de la seva Biblioteca circulant i el Foment Autonomista Català son nou projecte d'Estatuts; l'Associació Autonomista «Catalunya» del Districte V, demana un lot de llibres per al repartiment de premis als alumnes de les seves escoles, essent concedit, l'Agrupació d'Escoles de l'Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou convida a l'acte d'inauguració de Curs, havent-hi assistit en representació de la Protectora el Dr. Riera i Puntí; «El Pervindre Obrer», de

Mora d'Ebre, demana una subvenció per a la seva escola catalana, la qual petició passa a la Comissió Tècnica; l'Ateneu Democràcia del Districte VII sol licita llibres per al repartiment de premis de sa escola, que són concedits, l'Escola Complementària d'Oficis de l'Ajuntament de Barcelona exposa son desig de tenir un exemplar del Mapa de terres de llengua catalana, que també és concedit; i el Foment Martinenc regracia la designació d'un nou Mestre per a la seva Escola.

Es rep demés un Dictamen referent als Estudis Normals de la Mancomunitat redactat pel Consell de Pedagogia de la mateixa i una atenta comunicació fent saber a la Protectora que han reservat un lloc en la Ponència directiva dels citats ensenyaments al President de nostra Associació, estimant la designació.

Altres comunicacions: del Dr. N'Antoni de P. Aleu, de Buenos Aires, consultant sobre assumptes relacionats amb la Comissió Editorial, a la qual se traspassa; de la Joventut Nacionalista, de Berga i dels Srs. En Joaquim Oliver, de Tayà, N'Antoni Niubó, d'aquesta i En Domènec Pinyana, de Tortosa, sobre propaganda; dels Srs. En Josep Nunell i En Manuel Ainaud, relacionades amb la sol licitud cursada a l'Ajuntament sobre l'organització dels Grups Escolars en preparació; del Centre Nacionalista Català de New-York invitant a una festa patriòtica; dels Srs. En Josep Ferré, de Tèrmens i En Baltasar Armengol, d'Andorra la Vella, demanant informes sobre llibres de text catalans; de l'Institut d'Orientació Professional invitant a una conferència; dels socis diputats de la Mancomunitat En Manuel Massó i Llorens i En Ramon Noguer i Comet reiterant sa adhesió cordial a la Protectora amb motiu de llurs respectius càrrecs en la mateixa; i d'En Rafel Campalans agraint el condol que se li va dirigir per la mort del seu malaguanyat germà.

A precés de la Comissió Organitzadora d'un Congrés de Llengua Catalana que es va celebrar a Palma de Mallorca s'acorda el nomenament d'un representant en la mateixa, designant-se En Lluís Bertran i Pijoan; i a invitació de l'Ateneu Família i de l'Ateneu Santboià, de Sant Boi, per assistir al Repartiment de Premis de sa Escola, en fou delegat N'Antoni Riera i Ribas.

Per al Concurs de Lectura i Escripura organitzat per l'Associació Nacionalista de Caldes de Montbuy, s'aprova la concessió d'un lot de llibres, encarregant-se la presidència del mateix a l'ex-conseller Sr. Flos i Calcat. A l'acte inaugural de curs de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic hi assistí la presidència.

Havent demanat el Mestre de Benassal (Castelló) En Carles Salvador, un lot de llibres catalans per a contribuir a formar una Biblioteca ambulant destinada als Mestres valencians, li és concedit. El Centre Català de l'Havana, manifesta haver delegat davant del Comitè d'Acció Catalana de Buenos Aires al Sr. En Pau Cañellas perquè assisteixi en el moment oportú a la signatura de l'acta de donació de la Bandera de la Mancomunitat; a una sol'licitud del Biblio-

tecari de la Normal de Mestres de Barcelona, En Julià Pujol i Montfort demanant els llibres per la Biblioteca publicats per la Protectora s'hi correspon en sentit favorable.

Es dóna compte d'haver visitat l'Associació el soci de Montevideo En Frederic Porcalla amb una carta de presentació del Centre Català de dita ciutat, essent afectuosament acollit.

Havent manifestat el Centre Popular Catalanista de Sant Andreu son propòsit de celebrar pròximament un Concurs de Lectura i escriptura Catalanes es resol correspondre-hi amb satisfacció i encoratjament.

La presidència manifesta que ha assistit als exàmens de revalida dels Alumnes dels Estudis Normals. Dóna compte demés d'haver-se reunit novament el Jurat del Concurs sobre els Premis Pi i Sunyer i de son acord d'obrir un nou Concurs a base dels mateixos segons les Bases que es llegeixen i s'aproven, autoritzant-se la seva immediata publicació.

S'anuncia que el benefici obtingut en la Festa d'Infants i Flors passa de 1.000 pessetes.

Tenint en compte que en el dia 30 del mes que som, assenyalat per a celebrar-se la Reunió General Extraordinària de socis de la Protectora per a l'aprovació dels nous Estatuts, s'inaugurarà el nou edifici de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, que dirigeix el Conseller Na Francesca Bonnemaïson, Vda. de Verdaguer, al qual ha contribuït l'Associació costejant-ne la Càtedra de Gramàtica Catalana, s'acorda traslladar la Reunió General al dia 1 de novembre perquè la Presidència pugui assistir al solemne acte referit.

Un exemplar del llibre «El dibuix del noi», del P. Constantí Noguera i el darrer nombre de la Biblioteca Filològica del I. d'E. C. són agraïts.

Es reben programes de les Escoles Mercantils Catalanes, de les Escoles d'Alts Estudis Comercials i de l'Institut de Plàstica i Rítmica, Reglament de l'Institut Feminal; l'anunci d'una Festa patriòtica organitzada pels Néts dels Almogàvers; altra de la Joventut Pàtria Nova; Cartells dels Jocs Florals de Buenos Aires i Girona i exemplar del periòdic infantil «La Poncella» de les Escoles Ribas.

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL DIA 27

El dia 27 d'octubre va tenir lloc el Consell Directiu extraordinari, en el qual varen acceptar-se com a socis col·lectius el periòdic nacionalista «L'Estevet» de Barcelona i el Foment de la Sardana, de Sabadell. Demés s'admeten els senyors següents com a socis individuals: Lluís Aymà, Xavier Clapés, Marià A. Espinal, Jaume Font i Marió, i Agna Señé d'Aymà, de Barcelona; Jo-

sep Braup, Miquel Prat Perarnau, Joan Cunill Badia, Josep Felipo, Pere Puig i Pons, Elias Sala, Joan Sensada, Domènec Soler, Ramon Vilalta, de Berga i Salvador Armendarès de Vilafranca del Penedès.

Havent-hi, ja a Berga nombre suficient de socis per a constituir la Comissió Delegada, s'acorda pregar al Sr. En Pere Puig i Pons perquè, d'acord amb els socis més antics Srs. En Josep Serra i En Francesc Martin, convoquin als altres associats per a constituir-la i nomenar sa Junta Directiva, remetent-nos tot seguit l'Acta corresponent.

Es dona lectura a una comunicació que el President creu de conveniència dirigir al President de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, amb referència a l'habilitació dels Grups Escolars que té en construcció i preparació el referit Ajuntament, fent constar la conformitat a la mateixa de la Comissió Tècnica en sa darrera sessió. S'aprova el document per unanimitat.

Demés la Comissió Tècnica comunica el seu parer favorable a la concessió d'una subvenció a l'Escola Catalana de Navarces, acordant el Consell ratificar els dits acords.

I, a proposta de la Presidència, és resolt enviar una Salutació de condol al distingit consoci N'Antoni Colomer i Tutau per la pèrdua de família que acaba d'experimentar.

HOMENATGE ALS CATALANS D'AMÈRICA

La viva, desinteressada i patriòtica col·laboració que els Catalans d'Amèrica, en progressió sempre creixent, aporten a l'obra salvadora de la nostra Associació, crea entre ells i nosaltres, llaços entranyables d'agraïment i germanor que tenim una obligació moral de manifestar ostensiblement, en homenatge justíssim i exemplar, quan se'ns presenta l'ocasió d'estafjar entre nosaltres representants il·lustres d'aquells germans nostres que des de l'exili saben encoratjar-nos i ajudar-nos de tan bella manera.

Així el Consell Directiu de la Protectora en saber que es trobaven a Catalunya els Srs. Dr. En Claudi Mimó i En Joaquim Muntal, President i Tresorer de la Comissió Delegada de l'Havana, En Manuel Biosca, de Montevideo i En Francesc Valls de Nova York, organitzà, amb l'eficac cooperació de la Comissió de Foment i la Cooperadora de Dames, un homenatge que tingué lloc el diumenge dia 9, del passat mes d'octubre.

Aquest homenatge comprenia una Festa Escolar que tingué lloc al matí al Tívoli. Un miler d'infants alumnes de les Escoles Catalanes s'hi

aplegaren junt amb els seus mestres, els homenatjats, el Consell Directiu de la Protectora i socis invitats, oferint un bell i interessant aspecte.

Els alumnes de l'Escola catalana d'Art Dramàtic representaren amb molta cura i propietat «El Sorrut Benfactor», de Goldoni, els deixebles de l'Institut de Rítmica i Plàstica, jugaren les cançons: «Són deu noies per casar» «Escarbat Bum Bum» i «El dormilega».

I les deixebles de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, ballaren els balliets populars: «El Rotllet» de Linyà; «Espunyolet» de Espunyo; Ball Pla, de la Pobleta; Ballet de Folgueroles; L'Hereu Riera, Pallars; i Ball del Ciri, de Castelltersol i la Sardana de les Monges, tocats per la Cobla «La Selvàtana» de Cassà de la Selva.

No cal dir lo bé que ho feren i la riquesa i perfecció de l'abillament i la presentació. Les ovacions abundaren i l'entusiasme dels infants es sostingué fins a l'últim moment, acabant la festa amb el cant de «Els Segadors».

Al migdia es celebrà un banquet a l'Hotel Metropolitan. Més de setanta comensals es reuniren al volt de la taula, entre els quals, i salvant possibles omissions, esmentarem, a més dels homenatjats i les llurs famílies, els Srs. En Joan Vallès i Pujals, en representació de la Mancomunitat i de la Diputació, En Josep Puig i Esteve, en representació de l'Ajuntament de Barcelona, Massó i Llorens, Massot i Balaguer, President de la Protectora, tots els quals ocupaven la presidència. Demés hi havia les senyores Narcisca Freixas, Sra. d'Alà, de Folguera, Carbonell de Sastre, de Salvat (en representació de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona), de Colomer; les Srtes. Colomer, Sèculi i Beltran; i els Srs. Quer, Forn, Carbonell, Alà, Rodergas, Costa i Pomés (representant de la «Nació Catalana», de Santiago de Cuba), Portabella, Fuster, Lloret i Messaguer, Ribas, Rafanell, Cañes i Ginabreda, de Gavà; Dr. Salvat, Malagelada, Ventura i Gausachs, de Badalona; Nonell, Borotau, Ventós, Aries, Cull i Verdaguer, Nualart, Margarit i senyora; Solà, Ferrer, Terra, Sala, Sansalvador, Feiner, Casals, Colomer, Rigall, Manent, Monjo, Utrillo, i representants de la Lliga Regionalista, Ateneu Nacionalista Verdaguer, Ateneu Democràtic del Poble Nou, Joventut Nacionalista «La Falç», Escola Catalana d'Art Dramàtic i molts altres que no recordem.

A l'hora de destapar el xampany, el President de la Protectora oferí el dinar als homenatjats fent remarcar la importància representativa dels que prenien part i s'havien adherit a la festa. Remarca l'importància i trascendència patriòtica de l'obra de l'ensenyança catalana i al mateix temps posa

de relleu l'importància de la cooperació que aquesta obra rep dels catalans d'Amèrica.

Fa l'elogi de cada un dels homenatjats i acaba demanant-los que en tornar a Amèrica transmetin als nostres compatricis les seves impressions aquí rebudes, perquè es convencin que aquí es fa una obra salvadora i seria.

El Dr. Mimó, parla de l'esforç que suposa desvetllar per l'amor a Catalunya els catalans de Cuba, i diu que a aquesta tasca els que millor hi cooperen són els joves que ara hi van arribant. Fa magnífiques protestes de Nacionalisme i es mostra admirat del que ha pogut veure aquí referent a institucions catalanes de cultura.

Acaba brindant per l'assoliment de les més radicals aspiracions de Catalunya.

El Sr. Massó i Llorens, diputat de la Mancomunitat, parla de la importància de l'obra de la Protectora, per damunt de totes les diverses actuacions polítiques i demana als Catalans d'Amèrica que continuïn ajudant-nos amb la seva cooperació i encoratjant-nos amb el seu exemple.

El Sr. Muntal ofereix una abraçada de Germanor dels Catalans de Cuba. Exposa la política que desenrotllen el Centre Català i la Comissió Delegada de la Protectora a l'Havana. Exposa la seva sorpresa al veure el molt que s'ha fet per la causa de Catalunya i la confiança en el triomf dels nostres ideals.

El Sr. Vallès i Pujals parla en nom del President de la Mancomunitat de Catalunya.

Diu que els catalans d'Amèrica estimen Catalunya amb més força que nosaltres perquè l'enyoren.

Fa referència a un llibre de Max Nordau que diu que Espanya no progressa perquè Espanya no té un ideal. Això no es pot aplicar a Catalunya, perquè tenim un ideal. L'ideal de la nostra llibertat.

Diu que tot ho hem d'esperar dels infants que ara s'eduquen i que quan Catalunya sigui a l'hora Estat i Nació haurem assentat les bases de la pau dels pobles.

El Sr. Puig i Esteve, en nom de l'Ajuntament, pronuncia unes vibrants paraules d'adhesió i encoratjament.

El President de la Protectora dóna les gràcies a tots els que han pres part a la festa; la qual acaba amb uns entusiastes visques del Dr. Mimó que són calurosament contestats.

Tots els oradors foren ovacionats repetidament.

LES COOPERACIONS A L'HOMENATGE

Per contribuir a les despeses ocasionades per la Festa Escolar Catalana dedicada als Srs. Dr. Claudi Mimó, En Joaquim Muntal, de l'Havana, En Manuel Biosca, de Montevideo i En Francesc Valls, de New-York, en representació dels catalans d'Amèrica, han remès fins ara quantitats: Lliga Regionalista, Foment Autonomista Català, Unió Catalanista, Ateneu Democràcia del Districte VII, Centre Excursionista de Catalunya, Nostra Parla, Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, Ateneu Obrer, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, La Veu de Catalunya, i Ateneu Nacionalista Verdaguer, de Barcelona; Orfeó Gracienc i Lliga Regionalista, de Gràcia; Orfeó de Sans; Comissió Delegada del Poble Nou; Comissió Delegada de Sarrià; Néts dels Almogàvers, Casal Nacionalista Martinenc i Foment Sardanistic, de Sant Martí; Comissió Delegada de Vilassar de Mar; Ateneu Popular, de Gavà; Joventut Nacionalista, de Blanes; Classe d'Alumnes Externs de les Escoles Pies i Centre Català, de Sabadell i Comissió Delegada de Mataró i els particulars els noms dels quals són continuats: Francesca Bonnemaison, Vda. de Verdaguer, Maria Parellada de Ferrer-Vidal, Glòria Bulbena de Salas, Valentina Gui de Oños, Manuel Folguera i Duran, Enric Mainés, Antoni Miracle, Maties Dos Santos, Enric Pèrez Capdevila, Rafel Morató i Senesteva, Isidre Lloret, Antoni Carbonell, Antoni Colomer, Eliseu Sala, Ramon Nualart, Francesc X. Casals, Antoni Sansalvador, Isidre Saboya, Josep Riera i Puntí, Albert Piera, Adrià Presas, Joan Alfonso, Joan Pons, Frederic Pell i Cuffí, Manuel Alcàntara i Colomer, Josep Compte, Sebastià Miró, Angel Serra, Joan B. Bargalló, F. V., Rigobert Ferrer, N. N., F. Figuerola, J. Gràcia, Frederic Duran, Josep Clivillé i N'Antoni Niubó.

A la Festa prengueren graciosament part activa les entitats que segueixen: Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, Escola Catalana d'Art Dramàtic i Institut Català de Plàstica i Rítmica.

I s'inscriviren per assistir-hi uns mil dos cents alumnes de les següents Escoles Catalanes: Institut de Cultural Musical Popular, Escoles Catalanes Gratuïtes del Districte III, Escola Catalana d'En Manuel Ribas, Centre Nacionalista Català de Sant Gervasi, Escola Sang Nova, Institut Feminal, Ateneu Democràcia del Districte VII, Escoles Catalanes del Districte VI, Escola del Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou, Escoles del Districte II, Escola del Casino Regionalista de la Bordeta, Escoles Catalanes Verdaguer, Col·legi de Sant Jordi, Escola de Santa Eulàlia, Escola Municipal Montessori del carrer d'Aribau, Escola Catalana Mossèn Cinto, Escola de l'Ateneu Obrer, Escoles de a Sagrada Família del Poble Nou, Institut de Cultura i Biblioteca Popular de

la Dona i Escola Municipal Montessori del Carrer de la Tapineria, de Barcelona, Escola Catalana del Districte III, de Terrassa; Escoles Catalanes del Dr. Robert, d'Hospitalet del Llobregat; Escola Montessori de Canet de Mar.

Per la dita Festa cediren amablement llurs llotges de propietat o abonades en el Teatre del Tivoli aquests senyors: Marquès d'Alcella, Joaquim Cabot, Vda. Sanz Selma, Fàbregas i Recasens, Joan Elias, Gaietà Tomàs, Jaume Terradellas, Enric Vila, Antoni Pons, Gaietà Alcrudo i Salvador Abril.

A l'«Apat de Germanor» celebrat en homenatge als compatricis representants de les entitats catalanes d'Amèrica, demés de moltes de les Associacions abans indicades, hi tingueren representació aquestes: Comissió Delegada del Poble Nou; Gent Nova, de Badalona; Joventut Nacionalista «La Falç» i Institut de Cultura Musical Popular, de Barcelona; Nació Catalana, de Santiago de Cuba i La Nova Catalunya, de l'Havana, havent-s'hi adherit per telefonemes o cartes les entitats Foment Pedagògic i Expansió Catalana, de Barcelona; Casal Nacionalista, de la Barceloneta; Escola choral Martinenca, de Sant Martí; Orfeó Tarragoní, Lliga Regionalista i Comissió Delegada, de Tarragona; Associació Nacionalista, de Terrassa; i Centre Nacionalista Català i Joventut Nacionalista, de Balaguer; el conseller En Joan Estelrich des de Palma de Mallorca el soci de Capsanes En Ramon Sedó.

Finalment, cal consignar que als actes celebrats hi assistiren el Conseller de la Mancomunitat En Joan Vallès i Pujals, President de la Diputació de Barcelona i el Diputat En J. Massó i Llorens, els Regidors de l'Ajuntament de Barcelona En Josep Puig i Esteve i En Lluís Massot i una representació de l'Ajuntament de Sabadell, les quals Corporacions Populares Catalanes han contribuït amb la seva valiosa cooperació al major lluïment dels festeigs de referència.

CONCURS PELS PREMIS «PI I SUNYER»

SEGONA CONVOCATÒRIA

Havent-se fet l'any darrer la primera Convocatòria d'aquest Concurs, a base dels donatius fets per l'Orfeó Català de Buenos Aires, l'artista En Miquel Viladrich i el Doctor argentí N'Avellà Gutiérrez, amb ocasió de l'excursió científica realitzada a l'Argentina pels Drs. N'August Pi i Sunyer i En Leandre Cervera, i no havent-se pogut adjudicar els premis corresponents,

El Consell Directiu de l'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA, basat en el parer del Jurat que hi intervingué, crida a nou Concurs sobre el mateix tema, però amb noves

BASES

I. S'adjudicarà un PRIMER PREMI DE MIL PESSETES i un SEGON PREMI DE CINC CENTES PESSETES «als Establiments docents de Catalunya en els quals s'hagi establert el millor equilibri entre els aspectes físic, cultural i patriòtic de la seva funció educativa».

II. Els mestres que aspirin als premis deuran presentar per tot el mes de novembre una llista dels seus alumnes amb les característiques físiques dels mateixos, (talla, pes, diàmetre del cap i del pit, antecedents personals) que hauran de repetir dintre el mes de maig de l'any vinent, afegint-hi la història física i clínica dels mateixos alumnes durant el temps transcorregut.

III. A més hauran de presentar en la primera quinzena de juny una memòria explicativa del sistema educatiu seguit en el seu establiment amb referència als tres aspectes que enclou el tema proposat.

IV. Els individus dels Jurat Qualificador podran visitar les Escoles dels aspirants a premi, durant el curs, fins al 31 de maig de 1922.

V. Després del 15 de juny de l'any vinent emetrà el veredictes el Jurat Qualificador compost dels Srs. Dr. N'August Pi i Sunyer, En Manuel de Montoliu, Dr. En Josep Roig i Raventós, En Blai Vernet i En Joan Llongueras.

Barcelona, 17 d'octubre de 1921.

BIBLIOGRAFIA

LA PARAULA, per Ivon L'Escop.—Publicacions de la Lliga del Bon Mot.

Per ventura nosaltres, els homes d'avui, vivim tan distrets, que problemes espirituals de tan forta transcendència com el de la llangor i enviliment del llenguatge parlat a mans de la blasfèmia i el turpiloqui, o bé resten absents de la nostra consciència, o bé en tenim una consciència tan poc actual, tan intermitent, que no arriba a produir determinacions en la nostra voluntat. Això és un fet que no ens cal provar. Si no fos així, obres com la Lliga del Bon Mot haurien aixecat temps ha una real i eficaç creuada, en tots els es-

taments de la nostra terra, que si no hagués guarit completament el mal, l'hauria almenys, reduït a aquells límits, dintre els quals, el pecat és solament una tara de l'individu i no un vici social. La cosa no ha estat així i ara ens trobem en aquest particular tan malament o pitjor que en els primers temps de predicació de la Lliga.

El seu il·lustre fundador, el meritíssim Ivon L'Escop, no per això es dóna per vençut; amb el fervor de l'apòstol i amb l'acarnissament investigador de l'home de ciència, busca les arrels del mal per a assenyalar-ne el tractament guaridor. En aquest camí ha arribat a una conclusió: que la causa primera de l'enviliment del llenguatge està en l'allunyament entre les llengües literàries i els dialectes parlats. Y per convèncer-ne la gent ha volgut publicar aquest llibre que tenim damunt la taula on és estudiada la paraula en l'escriptura, en la Gramàtica, en les Acadèmies, en la Llengua, i en la vida de Catalunya, per treure'n la conseqüència que la sola paraula viva és la del poble i que només fent-li participar de la Cultura, avui gairebé reservada als llenguatges literaris, la salvarem.

«I seria temerari — diu l'autor en el seu pròleg — el pensar que la Cultura que ha bastit llengües tan perfectes i impecables com les clàssiques i literàries, sigui impotent per a transformar els idiomes parlats, en futures catedrals de l'esperit on ressoni tothora, lliure i depurat, transfigurat per l'art i la bellesa, l'orgue gegant de cada poble, el dialecte llur.

«Del contrari, correria el risc de fracassar per complet en les llengües el Progrés i la Cultura, car les llengües clàssiques ja han estat, i les llengües literàries ja han donat, potser, tot el que podien donar. Cadascuna ha tingut el seu segle d'or, i ara s'entretenen en cercles concèntrics, en moviments copiats, com serps tancant el circuit, en alimentar-se a despeses del seu propi organisme. I els llenguatges vulgars, els dialectes locals, ja ho veieu, tarats, rovellats, desnodruts, embrutits, espesseïts d'elements parasitaris, inservibles per parlar, i indignes de gent de gust i sentiments delicats.»

No cal dir que el llibre és interessant i que — qualsevolga que sigui la particular posició de cada u, davant els punts de vista que podríem dir d'ordre tècnic de l'autor — tots els que senten i estimen la dignitat del llenguatge com a reflex de la dignitat en l'esperit del poble català s'han de sentir apassionats per la lectura d'aquest llibre suggestiu que representa un dels més seriosos i documentats esforços que s'han fet en ordre a la finalitat que persegueix.

R.

NOVES

UN CONCURS. El diumenge, dia 2 del passat Octubre, tingué lloc a Caldes de Montbuy, un Concurs de Lectura i Escripura catalanes organitzat per l'Associació Nacionalista sota el Patronatge de la Protectora.

Hi concorregueren un bon nombre d'infants, distribuïts en dues seccions, demostrant un lloable coneixement de la nostra llengua.

El diumenge subsegüent, dia 9, es celebrà el repartiment de premis que resultà una bella solemnitat patriòtica, i en la qual la Protectora fou representada pel veterà i il·lustre pedagog En Francesc Flos i Calcat.

UNA RECTIFICACIÓ I UNA ACLARACIÓ. En el nombre passat, per una error de redacció, en aqueixa mateixa secció de noves, en manifestar al nostre amic i consoci En Joaquim Bassegoda el nostre condol per la mort del seu senyor pare, aparegué equivocat el nom d'aquest que no és En Bonaventura, com deia el dit solt, sinó En Ramon E. Bassegoda.

També en aquesta secció en ressenyar un repartiment de premis celebrat al Casino Menestral, s'ometé el nom de la població on l'acte tingué lloc, la qual població és Figueres.

VISITES A ESCOLES. Durant la permanència entre nosaltres dels compatricis residents a Cuba senyors Mimó i Muntal, el Consell Directiu de la Protectora hauria volgut que visitessin totes les Escoles catalanes de Barcelona subvencionades per l'Associació. Com sigui que les moltes ocupacions dels dits senyors els deixaven poques hores lliures, únicament pogueren visitar-ne algunes, essent aquestes: l'Institut Feminal, les Escoles «Mossen Cinto», la de l'Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou, i la gratuïta de nenes del Districte III. De totes elles tragueren una excel·lent impressió la qual, digueren, els servirà d'esperonament per a continuar treballant, si hi cap amb major entusiasme, entre els seus compatricis de terres americanes, en pro de la Protectora i de les Escoles Catalanes.

REPARTIMENT DE PREMIS—El diumenge, dia 30 del mes passat tingué lloc, en l'estatge social de l'Ateneu Democràcia del Districte VIIe la festa del solemne repartiment de premis als alumnes que assistiren a l'Escola catalana de la dita entitat, durant el passat curs de 1920-1921.

L'acte, dintre el patró acostumat en les festes d'aquesta mena, fou remarcable per l'alt esperit patriòtic que l'informava, haventhi assistit a més de les representacions de les nostres Corporacions populars, Mancomunitat, Ajuntament i Diputació, nombroses altres representacions d'entitats nacionalistes. Per la Protectora hi assistí el nostre Tècnic Assessor En Pau Romeva.

INAUGURACIÓ. El diumenge dia 30 del prop passat octubre l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona celebrà la inauguració del seu nou estatge social bastit als carrers Baix de Sant Pere i Verdaguer i Callís.

Una gran gentada constituïda per alumnes i personalitats afectes a la benemèrita institució omplí la sala d'actes i s'escampà per la casa, després de la missa que precedí la benedicció del local i de la sessió inaugural de curs, en la qual la il·lustre Presidenta D.ª Francesca Bonnemaison Vda. de Verdaguer pronuncià un parlament ple de santa i patriòtica emoció que féu viure a tots els presents un moment inoblidable; i el professor Sr. Garcia Alsina complí amb un costum tradicional de la casa, llegint un ben escrit i documentat treball versat sobre l'especialitat al seu càrrec.

Inútil voler esmentar les representacions assistents a l'acte. Cal només dir que tot el que té un valor real, en la vida de Catalunya, corporacions populars, entitats i particulars, s'hi trobava representat.

Desitgem que l'estada de l'Institut en el seu nou local li aporti noves prosperitats, i nous progressos a l'obra transcendental a què està consagrat.